Veszélybe kerülhet az áfalevonás a partner miatt?

A Kúria iránymutatása alapján a vállalkozásoknak nem elegendő azt igazolniuk, hogy a beszerzés ténylegesen megtörtént és a számla megfelel a jogszabályi követelményeknek, az adólevonási jog megítélése során annak is meghatározó jelentősége lehet, hogy a számlabefogadó mit tudott, illetve megfelelő körültekintés mellett mit tudhatott volna az ügylethez kapcsolódó adókijátszásról. A partnerellenőrzés ezért az adókockázatok kezelésének egyik legfontosabb eszköze lehet. Adótanácsadó irodánk készséggel áll rendelkezésére az áfalevonással kapcsolatos kérdések tisztázásában, az adókockázatok felmérésében és a vállalkozásához igazodó partnerellenőrzési gyakorlat kialakításában.

Új megközelítés az áfalevonási jog vizsgálatában

Az általános forgalmi adó rendszerének egyik alapvető eleme az adólevonási jog, amely biztosítja, hogy a gazdasági tevékenységet végző adóalanyokat főszabály szerint ne terhelje a beszerzéseikhez kapcsolódó előzetesen felszámított áfa. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az adólevonási jog minden esetben megilleti a számlabefogadót, ha rendelkezik egy alakilag megfelelő számlával és az abban feltüntetett termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás ténylegesen megvalósult. Az adólevonási jog akkor is megtagadható, ha az ügylet adókijátszással érintett és az adóhatóság objektív körülmények alapján bizonyítja, hogy a számlabefogadó az adókijátszásról tudott, vagy a tőle észszerűen elvárható intézkedések megtétele esetén **tudhatott volna.**

A Kúria Közigazgatási Kollégiumának **1/2025. (XII. 9.) KK véleménye** az adólevonási jog megtagadásával kapcsolatos joggyakorlat egységesítése érdekében pontosította a vizsgálandó tényállásokat és a bizonyítás szempontjait, módosítva az 5/2016. (IX. 26.) KMK vélemény korábbi rendelkezéseit.

H-1138 Budapest, Váci út 186
e-mail: bergmann@bergmann.hu ▪ web: www.bergmann.hu
VAT reg. No: HU13466022
IBAN.: HU95 1090 0011 0000 0002 1920 0127 ▪ swift(BIC): BACXHUHB

Mikor tagadható meg az adólevonási jog?

A Kúria az adólevonási jog megtagadását megalapozó visszaéléseket több, egymástól elhatárolható esetkörben vizsgálja.

- **A gazdasági esemény nem történt meg**

Amennyiben a számlában feltüntetett termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás egyáltalán nem valósult meg, az adólevonási jog nem gyakorolható.

- **Rendeltetésellenes joggyakorlás**

Az adólevonási jog megtagadását eredményezheti az olyan mesterséges ügyleti konstrukció is, amelynek nincs valós gazdasági tartalma, illetve amelynek elsődleges vagy meghatározó célja az áfaszabályozás céljával ellentétes adóelőny megszerzése.

- **A számlabefogadó tudott az adókijátszásról**

Az adólevonási jog akkor is megtagadható, ha a gazdasági esemény ténylegesen megtörtént, azonban a számlabefogadó tudta, hogy az ügylet a számlakibocsátó vagy az értékesítési lánc más szereplője által elkövetett adókijátszáshoz kapcsolódik.

- **A számlabefogadó nem tudott az adókijátszásról, de tudhatott volna róla**

A vállalkozások számára különösen jelentős kockázatot az a helyzet jelenti, amikor az adózó ténylegesen nem tudott az adókijátszásról, azonban az ügylet körülményei alapján, a tőle észszerűen elvárható intézkedések megtétele esetén felismerhette volna azt az adóhatóság álláspontja szerint. Ebben az esetben a számlabefogadó gondatlan, passzív részvételére hivatkozva kerül sor az adólevonási jog megtagadására.

A vizsgálat középpontjában tehát az áll, hogy voltak-e olyan objektív körülmények, amelyeknek a számlabefogadó számára fel **kellett volna** vetniük az adókijátszás **lehetőségét**, és amelyek indokolttá tették volna a további tájékozódást.

Az adólevonási jog megtagadásához nem feltétlenül szükséges költségvetési adókiesés

Az új kúriai iránymutatás egyik különösen fontos megállapítása, hogy **az adókijátszás megállapításának nem kizárólagos feltétele a költségvetési bevételkiesés**. Ez azt jelenti, hogy az adólevonási jog megtagadását nem zárja ki önmagában az a körülmény, hogy a számlakibocsátó a számlában szereplő áfát bevallotta, vagy akár meg is fizette. A gyakorlatban mindez azt jelenti, hogy a számlabefogadó nem alapíthatja kizárólag arra az adólevonási jogának védelmét, hogy az ügylet ténylegesen teljesült, és az államot nem érte kimutatható adóbevétel-kiesés.

Mit várhat el a NAV a számlabefogadótól?

Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata alapján a vállalkozásoktól nem követelhető meg, hogy általános jelleggel ellenőrizzék üzleti partnereik teljes gazdasági működését, adóbevallásait, adófizetési kötelezettségeik teljesítését vagy valamennyi alvállalkozójuk tevékenységét. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az adózó minden további vizsgálat nélkül elfogadhatja üzleti partnere nyilatkozatait és az általa kiállított bizonylatokat, az elvárható gondosság terjedelmét az adott ügylet sajátosságai határozzák meg. Különösen indokolt lehet a fokozott körültekintés, ha például a szerződéses feltételek eltérnek a piaci gyakorlattól, a partner által vállalt teljesítéshez szükséges erőforrások rendelkezésre állása kérdéses, vagy az ügylet lebonyolításának körülményei ellentmondásosak.

Miért nem elegendő a szabályos számla és a teljesítésigazolás?

Az adóhatósági ellenőrzések során gyakran meghatározó jelentőséget kapnak a szerződések, megrendelések, teljesítésigazolások, szállítólevelek és számlák, amely dokumentumok elsősorban az ügylet létrejöttét, tartalmát és teljesítését támaszthatják alá; önmagukban azonban nem feltétlenül alkalmasak annak igazolására, hogy a számlabefogadó a szerződéskötés és a teljesítés során megfelelő körültekintéssel járt el.

Amennyiben az adóhatóság az adólevonási jog megtagadását a más által elkövetett adókijátszásban való részvételre alapítja, a vizsgálat arra is kiterjedhet, hogy az adózó milyen információkkal rendelkezett, milyen kockázati körülményeket észlelhetett, és ezekre miként reagált. A vállalkozásoknak ezért nemcsak a teljesítés dokumentálására érdemes figyelmet fordítaniuk, hanem az üzleti partner

kiválasztásával, az ügylet előkészítésével és a felmerülő kockázatok kezelésével kapcsolatos körülmények megőrzésére is.

Partnerellenőrzés: mit vár el a NAV a vállalkozásoktól?

Bár az Áfa tv. az adólevonási jog általános feltételeként nem ír elő egységes partnerellenőrzési kötelezettséget, a NAV tájékoztatói iránymutatást adnak az elvárható üzleti gondosság tartalmához. A NAV útmutatója különösen a szerződéses partner létezésének, megbízhatóságának, nyilvános adatainak és képviseleti jogosultságának ellenőrzésére hívja fel a figyelmet.

A közvetett vámjogi képviselőkre vonatkozó szabályok, mint gyakorlati támpontok

A partnerellenőrzés egyik részletesen szabályozott esete a közvetett vámjogi képviselőké; az ellenőrizendő körülmények között szerepelnek különösen a cégadatok, a képviseleti jogosultság, az adószám érvényessége, az adózói minősítés, a köztartozásokra és egyéb adókockázatokra utaló információk, valamint a partner gazdasági tevékenysége és teljesítési képessége. E kötelezettségek nem vonatkoznak automatikusan valamennyi számlabefogadóra, a NAV által meghatározott szempontok azonban hasznos kiindulópontot jelenthetnek a vállalkozások saját, kockázatalapú partnerellenőrzési rendszerének kialakításához.

Nem elegendő az ellenőrzést elvégezni: annak megtörténtét igazolni is kell

A partnerellenőrzés gyakorlati jelentősége nem kizárólag abban áll, hogy a vállalkozás a szerződéskötés előtt megfelelő információkat szerezzen be üzleti partneréről, legalább ilyen fontos, hogy egy későbbi adóhatósági ellenőrzés során igazolni tudja, milyen ellenőrzéseket végzett, azokat mikor végezte el, milyen információkat ismert meg, és az esetlegesen feltárt kockázatokra hogyan reagált. Éppen ezért célszerű a partnerellenőrzés során beszerzett információkat és az elvégzett vizsgálatok eredményét visszakereshető, dátummal ellátott formában megőrizni.

Mindez nem jelenti azt, hogy minden egyes beszerzéshez részletes átvilágítási jelentést kellene készíteni, az ellenőrzés mélységét és dokumentálását az ügylet jellegéhez, értékéhez és az észlelt kockázatokhoz indokolt igazítani.

A dokumentálás jelentősége azonban nem becsülhető alá, mivel egy adóellenőrzés során ugyanis nem pusztán az lehet a kérdés, hogy a vállalkozás **ténylegesen**

körültekintően járt-e el, hanem az is, hogy ezt az eljárását – akár - évekkel később képes-e hitelt érdemlően alátámasztani. A megfelelő dokumentáció hiánya önmagában nem eredményezheti automatikusan az adólevonási jog megtagadását, de jelentősen megnehezítheti azonban a számlabefogadó helyzetét, ha az adóhatóság az ügylet adókijátszással való érintettségét és az adózó terhére róható körülményeket vizsgálja. Ezért a partnerellenőrzést célszerű nem egyszeri adminisztratív feladatként, hanem a vállalkozás belső kockázatkezelési rendszerének részeként kezelni.

A vállalkozásnak nemcsak arra kell felkészülnie, hogy a partnerét **ellenőrizze,** hanem arra is, hogy egy későbbi adóellenőrzés során **bizonyítani tudja: az ellenőrzés a megfelelő időpontban, a rendelkezésére álló információk alapján ténylegesen megtörtént.**

A más által elkövetett adókijátszás a vállalkozás működését is veszélyeztetheti

Az adólevonási joggal kapcsolatos ellenőrzések egyik legfontosabb gyakorlati tanulsága, hogy az adókijátszás pénzügyi következményei nem feltétlenül annál a vállalkozásnál jelentkeznek, amely a visszaélést közvetlenül elkövette, mivel elképzelhető, hogy az adókijátszásban érintett társaság már megszűnt, fizetésképtelenné vált, vagy vagyonnal nem rendelkezik, mire az adóhatósági ellenőrzés megindul. Ezzel szemben a számlabefogadó gyakran egy tényleges gazdasági tevékenységet folytató, működő vállalkozás, amely a beszerzés ellenértékét és az áfát is megfizette.

A NAV azonban az adókijátszáshoz kapcsolódó adólevonási jogot a számlabefogadónál tagadhatja meg, amennyiben bizonyítja, hogy az adózó az adókijátszásról tudott, vagy **a tőle észszerűen elvárható intézkedések megtétele esetén tudhatott volna.** A levonásba helyezett áfa utólagos megtagadása – különösen jelentősebb összegű beszerzések esetén – az adóbírsággal és a késedelmi pótlékkal együtt olyan pénzügyi terhet jelenthet, amely a vállalkozás likviditását, szélsőséges esetben akár a további működését is veszélyeztetheti, **vagyis miközben az adókijátszást elkövető társaság adott esetben már eltűnt a gazdasági életből, az adólevonási jog megtagadásának következményeit a működő számlabefogadó vállalkozásnak kell viselnie.** Ezért különösen fontos, hogy a vállalkozások ne kizárólag a szerződések, számlák és teljesítésigazolások formai megfelelőségére fordítsanak figyelmet, hanem az üzleti partnerek ellenőrzésére és az elvégzett ellenőrzések dokumentálására is. Az adóhatóságot továbbra is terheli az adókijátszás és a számlabefogadó tudattartalmának bizonyítása, a vállalkozásnak

azonban alapvető érdeke, hogy egy esetleges jogvitában megfelelő dokumentumokkal tudja alátámasztani saját körültekintő eljárását.

Hogyan segíthetünk?

A partnerellenőrzés nem jelenthet minden vállalkozás számára azonos tartalmú, indokolatlan adminisztratív kötelezettséget, az elvárható intézkedések körét az adott vállalkozás tevékenysége, üzleti kapcsolatai, beszerzéseinek jellege és az azokhoz kapcsolódó adókockázatok alapján indokolt meghatározni.

Adótanácsadó irodánk segítséget nyújt a vállalkozás sajátosságaihoz igazodó partnerellenőrzési rendszer kialakításában, ideértve a minimálisan elvégzendő ellenőrzési pontok, a fokozott vizsgálatot indokoló kockázati körülmények, valamint az ellenőrzések dokumentálására és megőrzésére vonatkozó belső eljárások kidolgozását.

Célunk egy olyan, a mindennapi üzletmenetbe beilleszthető, arányos ellenőrzési gyakorlat kialakítása, amely nem ró szükségtelen adminisztratív terhet a vállalkozásra, ugyanakkor hozzájárul az adókockázatok csökkentéséhez, és egy későbbi NAV-ellenőrzés során is megfelelően alátámasztható. **A partnerellenőrzés valódi tétje nem csupán az, hogy kivel köt szerződést a vállalkozás, hanem az is, hogy egy más által elkövetett adókijátszás miatt elveszítheti-e a saját adólevonási jogát.**